

En minnesutställning

Utställningen har kunnat komma till stånd tack vare bidrag från:

Theodor och Hanne Mannheimers fond.

Göteborgs och Bohus läns Hushållningssällskap.

Göteborgs och Bohus läns Landsting.

Till alla som välvilligt ställt material till förfogande, till Ingrid Abrahamsson textillärarlinjen, Göteborgs Universitet, samt till Bohusläns museum, riktar Bildtska hembygds museet ett varmt och hjärtligt tack. Utan hjälp från Er alla, hade det ej varit möjligt att genomföra denna utställning.

Sammanställt av Ingrid Abrahamsson, ordförande i
Bildtska hembygds museet mellan åren 1983-1999.

FÖRENINGEN
BOHUSLÄNS
VIRKNING

Föreningen Bohusläns Virkning

Vem kan bättre än Karin Sanne, f. Bildt, Morlanda Säteri, berätta om Bohusläns Virkning? Karin Sanne, initiativtagare och ordförande i föreningen Bohusläns Virkning, höll i slutet av 1930-talet ett anförande och berättade då följande:

"Jag har fått ett välvilligt löfte att säga några ord om föreningen Bohusläns Virkning, som här utanför idag fått äran ställa ut sina spetsar.

Vårt karga Bohuslän har genomgått flera år av arbetslöshet och fattigdom, och detta är anledningen till att föreningen Bohusläns Virkning bildades.

Virkning hade i flera decennier ansetts som ett ganska mindervärdigt handarbete. När allt annat utvecklades och förskönades stod virkningen kvar på den ståndpunkten, där vi nogsamnt minnas den under 1880- och 1890-talens dekadensperiod. Sakerligen finnas en hel del bland oss här, som komma ihåg de ända till 20 cm breda mellan- och kantspetsar, virkade av s. k. fiskgarn, som pryddes den tidens gardiner. Och byxspetsarna! Kraftiga och tjocka med djupa flikar. När de manglats kunde de nästan stå för sig själva, liksom hela plagget i övrigt. Lakansspetsarna voro 6–8 cm och ännu bredare, tillverkade av s. k. ankargarn i nr 30 och 40, och vad som ännu senare åstadkommit i virkade kuddar m. m. det skall jag be att få med tytsnad förbi gå.

Så såg ännu den virkning ut som kvinnorna ute på våra fiskelägen och på landsbygden sysslade med, när för 4 år sedan (1934) en dam som låg som badgäst i Bohuslän (Siri Lagercranz), föreslog att man skulle försöka sälja dessa kvinnors arbeten. Kvinnorna kunde ju virka, de ville tjäna en slant på sitt handarbete, och på så sätt bidra till familjens uppehälle, men de hade inga större möjligheter att avyttra sina alster.

Då bildades föreningen Bohusläns Virkning. Man får nog säga att företaget var minst sagt djävt. Dels med tanke på virkningens ringa skönhetsvärde och dels med tanken på ekonomin. Med 100 kronor i startkapital, skänkta av en hemsjöldens vän (grosshandlare James Svensson) till inköp av det första garnlagret började föreningen sin verksamhet. Dess första framträdande var vid hemsjöldsutställningen i Uddevalla sommaren 1935. Där togs emot gammal virkning och ny virkning, den senare till försäljning, om så önskades. Det såldes för 85 kronor och både Bohusläns Virkning och virkerskorna gladdes åt detta som man tyckte glänsande resultat.

Men efter denna utställning började föreningens verkliga arbete. Allt material som kommit in till Uddevallautställningen, genomicks nog, alla goda mönster avvirrades med berägen tillätelse, och en massa mönstersamlingar skänktes till föreningen.

Jag berörde 80–90 talens dekadensperiod, men går vi tillbaka till 1850–60-talen så finner vi en helt annan typ av virkning. Skir och lätt av fina garn, ofta tråd, visade den sig ge stora möjligheter för vår tid. Nordiska museet i Stockholm hade en stor samling virkning från denna tidigare epok och upplät den välvilligt till studium.

Nu sattes det fart på virkningen i Bohuslän. Möten utlystes litet varstans i länet, och virkerskor anmälde sig i långa rader. Man bemödade sig om att i varje virkerskas händer sätta just den typ av virkning som passade hennes handlag. Lingarnar fick ersätta det gamla grova fiskgarnet och mattvarpen. Till montering av dukar o. dyl. togs handvävt linne, i de flesta fall vävt i vårt eget län.

Vidare och vidare har föreningen arbetat, och som jämförelse med dess första försäljning, som gav 85 kronor vill jag nämna att under 1938 såldes för omkring 4 000 kronor. Och att resultatet efter dessa korta års arbete är så glädjande är ju först och främst virkerskornas egen förtjänst, vilka alltid lika villigt ställt sig alla anvisningar och önskringar till efterrettelse. Och därnäst förstås, tack vare den älskvärda allmänheten som från första början av föreningens verksamhet visat den så stora välviljan genom att på våra försäljningar göra sina inköp. Nu kanske damerna av alla dessa ord om föreningens utveckling tror, att vi som har glädjen arbeta med virkningen anse oss färdiga. Så är det icke. Tvärt om! Ju mer vi arbeta, dess mera se vi bristerna. Vi behöva ju bara ta en titt på Vadstenaspetsarna, för att i högsta grad känna virkningens konstnärliga underlägsenhet, men Vadstenaspetsarna ha givit oss en hel del nya impulser. Vårt mål är vidare utveckling, rikare mönster, bättre, helst helt svenskt material, och större omsättning. Allt till fromma för de kvinnor i Bohuslän, som genom föreningen Bohusläns Virkning får, alls icke någon försörjning, men dock en välkommen och välbehövlig extra slant."

Bohusläns Virkning existerade mellan åren 1934–1954, då den övergick till föreningen Konstfliten-Bohuslörd. Karin Sanne var hela tiden en entusiastisk ledare. Tack vare henne har virkningen i Bohuslän höjts till en konstnärlig nivå. Bildiska Hembygds museet år Karin Sanne allt tack skyldig. Med hjälp av museimän och sin broder Knut Bildt, ordnade hon sin fars, Axel Vincent Bildts samlingar, och var under många år museets ordförande.

Tack Karin Sanne